Štev. 31. Leto LXIV. V Ljubljani, 31. julija 1924. Poštnina plačana v gotovini.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugosl. Učiteljstva - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna štev. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana" ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2·50 od petit vrste. Inseratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

IVAN DIMNIK:

Ali se mora res odmeriti penzija prevedenim državnim uradnikom (z nepolnimi leti) od stare in ne od zadnje plače.

»Nasuprot će se neprevedeni službenici prema propisu člana 243. penzionirati po dosadašnjim zakonima, ako su po ustima stekli pravo na penziju. Po odredbama ovih potonjih zakona postupat će se i sa onim prevedenim službenicima, koji budu penzionirani unutar roka od 3 godine, računajući od dana 1. septembra 1923, nu s obzirom na činjenicu, **da se prevedenim službenicima stavljaju u tečaj počam 1. oktobra 1923. prinadležnosti, koje su propisane zakonom od 31. jula 1923. i da prema članu 138. toga zakona osnovom za računavanje penzije jeste osnovna i položajna plata, te redovna stanarina, to po našem mišljenju ima se citirana al. 2. čl. 239. razumjeti tako, da će se kot penzioniranja rečenih službenika odredbe dosadašnjih zakona primijeniti samo u pogledu načina zaračunavanja službenog vremena, koji se u mnogom pravcu bitno razlikuje od načina uračunavanja toga vremena po zakonu od 31. jula 1923.** Odredba al. 2. čl. 239. ne proteže se ali na one službenike, koji su navršili zakonski broj godina službe ili su dostigli starost, poslije koje po zakonu moraju da idu u penziju.«

Dr. Celso Cavalieri, predsjednik upravnoga suda u Zagrebu »Disciplinski propisi po zakonu od 31. jula 1923.« (Zaklada Tiskare »Narodnih Novina« u Zagrebu). Str. 57 i 58.

Vsakemu lajiku je nejasno, kako je mogoče, da se penzija ne odmeri od one plače, ki jo uradnik uživa, temveč se bo odmerjala od plače, ki je bila pred enim, dvema ali celo tremi leti v veljavi. In vendar se to ne vrši danes samo pri prosvetnem resoru s prevedenimi učitelji, ki nimajo še polne službene dobe, temveč tudi z uradništvom enake vrste v drugih resorih.

Ta upravna praksa se utemeljuje s členom 239. alinea 2 uradniškega zakona, dasi sami juristi dvomijo v pravilno izvajanje zakona v tem oziru. Značilna je izjava predsednika zagrebškega upravnega sodišča, ki jo zgoraj citiramo, v tem oziru, iz katere je tudi jasno razviden dvom v pravilno izvajanje uradniškega zakona glede odmere penzije prevedenim državnim uradnikom z nepolnimi službenimi leti. Take dvome smo pa slišali tudi iz drugih strokovnjaških krogov.

Popolno jasnost v tem oziru bi nam dala šele pritožba na državni svet v praktičnem slučaju, katerega razsodba bi bila končnoveljavna in merodajna.

Odmero penzije od zadnje plače, t. j. plače po novem uradniškem zakonu pa podpirajo tudi druge določbe uradniškega zakona, ki s tem izpodbijajo dosedanjo prakso, da se odmerja prevedenim državnim uradnikom z nepolnimi službenimi leti penzija od plače, ki so jo prejemali pred veljavnostjo sedanjega uradniškega zakona.

Tako n. pr. določa čl. 125.: »Če oboli uslužbenec, preden pridobi pravico do pokojnine, tako, da postane nesposoben za državno službo in se zaradi tega odpusti iz nje, se mu sme dajati kot podpora 30% **poslednje plače in stanarine**, ako nima drugih dohodkov in ako je nesposoben za drugo delo in pridobivanje.

Če umre uslužbenec, ki uživa po predhodnem odstavku podporo, ali stalen uslužbenec, preden je pridobil pravico do pokojnine, se sme dajati njegovi rodbini, ako nima drugih dohodkov in ako ni sposobna za pridobivanje, kot podpora 20% **poslednje uslužbene plače in stanarine;** člen 126. pa določa v al. 3.: »Uslužbenec ki je izvoljen za narodnega poslanca in se zaradi tega postavi na razpoloženje za čas, dokler traja mandat, dobiva iz državne blagajne **kot plačo in stanarino** toliko, kolikor je imel pokojnine, če bi bil upokojen, kakor tudi ostale rodbinske prejemke. Če tak uslužbenec ne bi imel pravice do pokojnine, dobiva 40% **dotedanje plače in stanarine in rodbinske prejemke.** Tak uslužbenec ne dobiva prejemkov, spojenih z izvrševanjem službe (stanovanje, kurjava itd.).«

V vseh gornjih slučajih je torej jasno razvidno, da se odmeri od zadnje plače, ki jo prejema uslužbenec, celo podpora onim, ki si še niso pridobili pravice do pokojnine, kako naj bodo torej zapostavljeni uradniki, ki so si že pridobili pravico do pokojnine za temi, s tem, da se jim odmerja pokojnina od starih plač. Še jasneje pa je razvidno, da se ima pokojnina odmerjati od poslednje plače, s prvega dela citiranega odstavka čl. 126., ki govori o plači in stanarini, torej jasno razvidno od plače novega uradniškega zakona, ker stare plače niso imele stanarine.

Najbolj jasno nam pa dokažejo to praktični slučaji:

Če bi n. pr. učitelj-narodni poslanec prejemal za časa mandata (po čl. 126.) pokojnino odmerjeno po stari plači, bi dobil:

z 10.	službenimi	leti	letno	1320	Din	pokoj.;
» 11.	»	»	»	1409	»	»
» 12.	»	»	»	1499	»	»
» 13.	»	»	»	1733	»	»
» 14.	»	»	»	1831	»	»
» 15.	»	»	»	1929	»	»
» 16.	»	»	»	2196	»	»
» 17.	»	»	»	2302	»	»
» 18.	»	»	»	2408	»	»
» 19.	»	»	»	2708	»	»
» 20.	»	»	»	2822	»	»

Medtem ko je v istem členu jasno povedano, da prejema uslužbenec — narodni poslanec (torej tudi učitelj) če še nima pravice do pokojnine 40% od dotedanje plače in stanarine, torej bi dobival ta učitelj-narodni poslanec:

s 4.—6.	službenimi	leti	letno	3024	Din;
» 7.—8.	»	»	»	3432	»
» 9.	»	»	»	3816	»

Učitelj-narodni poslanec, ki si je pridobil pravico do pokojnine, bi torej prejemal med 10.—20. službenim letom na podlagi interpretacije člena 239. čin. zakona, da se imajo upokojati uradniki z nepolnimi službenimi leti z odmero pokojnine od stare plače (ki je bila pred uradniškim zakonom v veljavi) komaj 1320—2822 Din letno, medtem ko bi učitelj-narodni poslanec, ki si še ni pridobil pravice do pokojnine in ima komaj 4—9 službenih let, prejemal 3024—3816 Din. Torej je že iz tega slučaja razvidno, da je interpretacija, da se ima pokojnina odmerjati tudi od stare plače, popolnoma napačna in bi bila tudi krivična.

Pa si oglejmo še druga dva slučaja v praksi:

Učitelj, ki postane nesposoben za državno službo in se odpusti preden je pridobil pravico do pokojnine, ima dobivati po čl. 125. od države 30% poslednje plače in stanarine, torej bi dobil:

s 4.—6.	službenimi	leti	letno	2268	Din;
» 7.—8.	»	»	»	2574	»
» 9.	»	»	»	2862	»

Torej bi prejemal učitelj, ki je postal nesposoben za državno službo in nima pravice do pokojnine ter se odpusti s 4.—6. službenimi leti 2268—2862 Din letno, medtem ko bi učitelj, ki je postal nesposoben za državno službo in ima že pravico do pokojnine ter se upokoji pri 10.—19. službenih letih manj, t. j. od 1320—2708 Din letno. Tudi iz tega slučaja je razvidno, da je intrepretacija, da se ima pokojnina odmerjati od stare in ne od zadnje plače, napačna in je krivična.

Sedaj si oglejmo še drugi odstavek citiranega člena 125. čin. zakona.

Rodbini državnega uslužbenca - učitelja s 4 službenimi leti, ki si po čl. 144. čin. zakona še ni pridobil pravice do rodbinske pokojnine, pripade na podlagi čl. 125. čin. zakona podpora v znesku 20% od poslednje plače in stanarine:

t. j. pri 4 službenih letih 1512 Din letno; medtem ko rodbini učitelja, ki si je že pridobil pravico do rodbinske pokojnine in osebne pokojnine, (na podlagi interpretacije, da se odmerja pokojnina pri nepolni službeni dobi od stare plače) pripade rodbinska doklada po členu 146. in 148. čin. zakona, in sicer:

pri rodbini:	brez,	s 4 +	več otroci,		
pri 10 služb. letih:	660 Din.	946	Din	letno;	
» 11	»	» 704	» 1197	»	»
» 12	»	» 749	» 1273	»	»
» 13	»	» 866	» 1472	»	»

Torej bi družina uslužbenca s 4 službenimi leti, ki si niti ni pridobil pravice do rodbinske pokojnine prejemala letno 1512 Din, torej več nego družina uslužbenčeva, ki si je že pridobil pravico do rodbinske in osebne pokojnine, katera bi prejemala med 10—13 službenimi leti, če je brez otrok komaj 660—866 Din letno in če ima štiri ali več otrok pa tudi manj, t. j. 946—1472 Din letno.

Že ti praktični slučaji kažejo, da je interpretacija člena 239. čin. zakona, da je jemati pri prevedenih državnih uslužbencih z nepolnimi službenimi leti kot osnovo za odmero penzije staro plačo (ki je bila pred uradniškim zakonom v veljavi) popolnoma napačna in krivična in je teza predsednika zagrebškega upravnega sodišča, dr. Cavalierija, ki jo citiramo na čelu, popolnoma pravilna.

Kot osnovo za izračunavanje pokojnine prevedenim uslužbencem je po 1. oktobru 1923 v vsakem slučaju vzeti določbo čl. 138. čin. zak., ki pravi: Osnova za izračun pokojnine ministrov in državnih podtajnikov je njih plača, ostalih uslužbencev pa osnovna in položajna plača in redna stanarina; torej je tudi pri prevedenih državnih uslužbencih z nepopolnimi službenimi leti vzeti za odmero penzije zadnjo uslužbenčevo osnovno in položajno plačo in stanarino.

Končno odločbo in jasnost v tem vprašanju pa nam bo dala le pritožba na Državni svet, katerega odločitev bo vsekakor končnoveljavna in merodajna glede pravilnega izvajanja uradniškega zakona v tem oziru.

„Mi ne maramo onih, ki pristopijo v našo organizacijo zavoljo tega, da bi dobili kako boljše mesto, pa tudi tistih ne, ki izstopijo iz organizacije, če mesta ne dobe. „Principiis obsta" — načela naj veljajo.

Poverjenik Luka Jelenc na IV. pokr. skupščini v Krškem.

LISTEK.

„Školski almanah".

više narodne škole u Djurdjenovcu (kraj Našica) sa izveštajem narodnih osnovnih škola općine Klokočevci (kraj Našica — Slavonija). Za školsko godinu 1923./1924. Uredio: **Franjo Piha**, ravnatelj više narodne škole u Djurdjenovcu. Natisnila Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Ravnatelj Fr. Piha nas je lansko leto iznenadil z lepo urejenim in obširnim letnim poročilom Kutinske šole. Letos je obnovil svoje delo in je v svoji veliki požrtvovalnosti izdal še krasnejše delo, ki dela čast Djurdjenovski šoli in njemu samemu.

Izdal je letno poročilo, ki se lahko meri z marsikatero čitanko tako po vsebini, kakor obsegu. Krasno označuje v uvodu sam namen knjige, kjer pravi: »Ova se knjiga izdaje sa vručom željom, da se ona pretvori makar u jednu samo zraku, koja će prosvjetljivati i zagrijati duh omladine ovoga kraja — i unese li ovaj godišnjak tek nekoliko krvnih zrnaca u živo tijelo i duh djece i odraslog svijeta — tada je svrha njena do kraja ispunita.«

V knjigi je zbran niz pesmi in pripovednih ter opisnih spisov od vseh delov našega troimenega naroda, zastopani so vsi literarni delavci in pesniki iz naših vrst, tako da nam delo predstavlja ono lepo visoko pesem ujedinjenja proizvodov naših stanovskih literarnih delavcev. In to, menimo, je bil tudi namen g. ravnatelja Pihe, ob izdaji tega almanaha.

Delo pričenja z našim velikim Filipovičem, njegovo pesmijo »Zapevajte«, sledi mu Davorin Trstenjak in tako gre veriga naših mož, naših literarnih delavcev dalje, med njimi Piha sam z večimi setavki, Udicki, Majstorović, naš Gangl s pesmijo »Vladika Josip Juraj« (1815. do 1905.) itd., itd. Lepe vrste in lepa dela.

Sestavki se odlikujejo po ideji državnega in narodnega edinstva, ter iz vsega dela odseva ta vodilna ideja, ki je vodila avtorja pri izberi in ureditvi lepega dela. A tudi moralna in etična stran je dobro upoštevana. Poleg tega pa izpolnjujejo delo tudi zelo zanimivi sestavki poučne vsebine.

Izmed slik jih je mnogo na finem satiniranem papirju, med njimi ona šole v Djurdjenovcu, slika šolske svečanosti 8. marca 1924, podiranje orjaškega hrasta v slavonski šumi, pogled na tovarniški del Djurdjenovca s tvornico tanina, notranjost parne žage v Djurdjenovcu, delavski dom in skladišče tvornice tanina na Dravi, proslava 100-letnice rojstva pesnika Br. Radičevića v Djurdjenovcu. Poleg tega so zelo lepo ilustrirane tudi mnoge pesmi in pripovedni spisi.

Ob sklepu je dodan »Izveštaj narodnih škola u Djurdjenovcu«.

Delo je zelo lepo, vzorno sestavljeno in zanimivo. Odlikuje se pa tudi po zelo okusni in lepi vnanji obliki, po prvovrstnem papirju in tehniški opremi.

G. ravnatelju Pihi moramo na krasno uspelem delu čestitati in želeli bi, da najde več posnemalcev tako vnetih za korist in napredek našega troimenega naroda in narodne prosvete.

Kongres F. S.

V Skoplje! To je bila prava ideja, zbrati jugoslovansko omladino in učitelje - ferijalce v našem carskem Skoplju, da na našem jugu manifestira za narodno edinstvo in dokaže, da je vsa jugoslovanska omladina skupno z učitelji in profesorji ene misli, enega cilja, da je in bo nositeljica jugoslovanske ideje in da ji naš narod lahko zaupa.

Kongresni dnevi so bili 11., 12. in 13. julija, katerih so se udeležili delegati F. S. iz cele naše države. Na kongresu so bile zastopane učit. P. F. S.: ljubljanski, kranjski, mariborski, novomeški okraj in učit. P. F. S. v Beli Krajini.

V Skoplje smo prispeli 10. julija z okrašenimi vozovi in z jugoslovanskimi trobojnicami in znaki. Na kolodvoru je bil nepričakovan sprejem. Ob prihodu vlaka je zaigrala vojaška godba, pozdravili so nas zastopniki veljkega župana, vojaške oblasti, raznih narodnih društev, prosvetni inšpektor Obradović in skavti. Krepki »živio!« in pod zastavo F. S. smo vkorakali v mesto. Impozan-